

oprezno rukovati s riječima kao što su "predaja" (Tradition) i "narod" (Volk). Stoga valja s jedne strane razotkrivati namjere (hijerarhijske, ideološke, nacionalne ili bilo koje druge vrste) koje stoje iza tih pojmova, a s druge strane njih (tj. pojmove), jer s njima moramo živjeti i raditi, interpretirati sukladno našem vremenu. Tako dugo dok napr. uz "narod" suzvučuju plemenski, obično harmonizirajući prizvuci, možda čak i rasistički, neće nacionalnoj etnologiji mnogo pomoći ako se riječ "narod" (Volk) zamijeni s "ethnos" i iz toga napravi "evropska etnologija". No ako se pak pojam etnosa shvati kao okvorni pojam kojega treba uvijek na novo određivati (Karl R. Wernhart), onda u nj ulazi i današnji "puk" (Volk) evropske etnologije (Volkskunde), oni "srednji i donji slojevi" čije kulturne pojave - prije svega u Evropi - ona analizira tako da nastoji "spoznati dominante, vrijednosti, strukture i procese koji su podloga pojedinostima kulturne mijene i kulturnih diferencijacija" (Günther Wiegelmann).

Neprijeporno je da je jedna od ključnih riječi, zajednička i evropskoj i izvanevropskoj etnologiji, kultura. Ova riječ osigurava objema mjesto u krugu onih znanosti koje se također shvaćaju kao znanost o kulturi, iako one uglavnom izučavaju samo pojedine segmente (poput književnosti, glazbe...), no ona uspostavlja i vezu s drugim granama znanosti (kulturna geografija, kulturna sociologija, agrokultura...) kod kojih su u središtu promatranja prostorne, društvene, pa i tehničke pojave. Stoga izgleda da je legitimno provesti još i druga pridruživanja, napr. s društvenim znanostima, i to tim prije što se jedna od nacionalnoj etnologiji susjedna disciplina, povijest, sve više shvaća i kao takva.

Da nacionalna etnologija kao znanost o kulturi (da se ostane kod ovoga pojma koji ipak nešto točnije omeđuje područje istraživanja) koja želi biti analitička, mora postupati historijski, razumije se valjda samo po sebi, ali to nipošto ne znači da je sadašnjost isključena: "Znanost o sadašnjosti bez historijske perspektive u međuvremenu nije više zamisliva; naravno da ni historijska etnologija (Volkskunde) bez odraza u sadašnjosti više nema smisla" (Hermann Bausinger).

Bilo kako mu drago: nacionalna etnologija kao "kulturna antropologija", kao "empirijska znanost o kulturi", kao "evropska etnologija", kao "socijalna povijest regionalne kulture" (Wolfgang Brückner) nije - kao ni sve ostale humanističke znanosti - niti moguća niti zamisliva bez interdisciplinarnosti. Njezina današnja i buduća samobitnost ovisi bitno o perspektivama vezanim za struku, kojih ipak izgleda da ima.

Jedna od tih perspektiva je bavljenje "pučkom kulturom" kao kulturom "mnogih", "mase", "maloga čovjeka", "donjih i barem povijesno - potlačenih društvenih slojeva", bavljenje, dakle, s "kulturom i načinom života" onih dijelova društva kojima se najveći dio ostalih znanosti o kulturi (koje se k tome katkada, pa i pretežno, služe suženim, dijelom elitističkim pojmom kulture) ne bavi. Već samo to opravdava njeno (nacionalne etnologije, Volkskunde) postojanje, i isto tako - ili još i više - to čine ciljevi ovakva posla, naime: učiniti korak od teorije i empirije prema praksi, koja ovdje znači sudjelovati u razrješavanju sociokulturnih problema, ili i, "onima dolje tamo dolje" pomoći da nađu svoj kulturni identitet koji im se uvijek nanovo osporava (Helmut P. Fielhauer).

preveli: Zvonimir Bedenko i Vitomir Belaj